

Uitgangspunten kennishandelbeleid FOM

De Stichting FOM heeft als centrale doelstelling het bevorderen in Nederland van fundamenteel natuurkundig onderzoek. Activiteiten van FOM komen het algemeen belang ten goede, in het bijzonder dat van het hoger onderwijs en het bedrijfsleven. FOM-activiteiten leiden tot nieuwe kennis en inzichten, hooggekwalificeerde jonge onderzoekers en technici.

Een van de zeven deeldoelstellingen van FOM is het bevorderen van kennisoverdracht naar andere wetenschapsgebieden, industrie en het algemeen publiek. FOM houdt bij het overdragen van nieuwe kennis rekening met het feit dat toepasbare kennis die vrij toegankelijk is niet aantrekkelijk is voor gebruikers die geïnteresseerd zijn in de commerciële exploitatie van deze kennis. Kennis wordt door gebruikers als waardevol beschouwd wanneer een vorm van bescherming het directe gebruik door anderen van deze kennis in de weg staat. Kennisbescherming, bijvoorbeeld octrooiering of geheimhouding, kan daarom een belangrijk instrument zijn om kennisoverdracht te bevorderen.

Kennishandel is het maken van afspraken over de eigendom en/of het recht tot gebruik van kennis door derden. Hieronder worden de uitgangspunten gegeven die bij FOM worden gehanteerd voor het kennishandelbeleid.

I. Eigendom

- * De intellectuele eigendomsrechten op het werk van FOM-werknemers komen toe aan de werkgever FOM. Zie Auteurswet 1912, art. 6, 7 en 25 en Rijksoctrooiwet 1995, art. 12. Hieruit volgt dat o.a. software, octrooien en aanspraken op octrooien voortvloeiende uit onderzoek waarop FOM-personeel werkzaam is, eigendom zijn van de stichting, tenzij anders wordt overeengekomen. Ingeval het werk is uitgevoerd door anderen (bijvoorbeeld universitaire werknemers) met financiële ondersteuning van FOM, wordt uitgegaan van gedeelde rechten.
- * Door universitaire onderzoekers, FOM-werknemers, en/of functionarissen van een universitaire onderzoekinstelling worden, zonder toestemming van FOM, geen onderhandelingen gevoerd noch overeenkomsten gesloten met derden met betrekking tot nieuwe kennis of een nieuw werk dat tot stand is gekomen in het kader van een door FOM gefinancierd project.

II. Octrooien

Het aanvragen van octrooien wordt door FOM gestimuleerd (en in verband met de kosten steeds kritisch overwogen) en zonodig (van geval tot geval te bezien) voorgefinancierd. Gezien de eerder genoemde doelstellingen wordt zo snel mogelijk een (industriële) partner gezocht die geïnteresseerd is in het toepassen van de beschermde kennis. FOM bouwt in beginsel geen eigen octrooiportefeuille op.

III. Vormgeving kennishandel

- * Bijdragen in geld of anderszins aan door FOM gefinancierd onderzoek geven derden geen recht op gebruik, toepassing of exploitatie van de resultaten; wel kan hiermee, indien er sprake is van een substantiële bijdrage, een recht op exclusieve kennisname, tijdelijke geheimhouding ofwel een optierecht ('right of first refusal') verkregen worden.

- * Voor het verkrijgen van een gebruiksrecht dient een overdrachts- of licentieovereenkomst gesloten te worden. Dit kan een zogenaamde tweede overeenkomst zijn, na een optieovereenkomst, maar ook wel wordt in één overeenkomst zowel de optie als de overdracht/licentie, bij effectuering van de optie, vastgelegd.
Uitgangspunten voor de overdracht en/of het verlenen van een licentie zijn:
 - *exclusiviteit*
Bij voorkeur wordt een exclusief gebruiksrecht verleend, waarbij FOM en de betreffende onderzoeksgroep het recht behouden de resultaten te gebruiken voor verder wetenschappelijk onderzoek en onderwijs, waaronder het recht tot publicatie.
 - *royalty's*
Als vergoeding voor de verworven rechten dient bij voorkeur een percentage van de omzet verkregen met gebruikmaking van de verworven rechten, te worden betaald. De hoogte van dergelijke royalty's wordt mede bepaald door de hoogte van eventuele geleverde bijdragen aan het onderzoek en door de commerciële waarde van betreffende resultaten. Naarmate de toepassing verder verwijderd is van de onderzoekresultaten (bij fundamenteel onderzoek), zal er eerder reden zijn om te kiezen voor een betaling ineens (lump sum).
 - *anti-ijskastbeding*
Hiermee wordt beoogd meer zekerheid te verkrijgen dat de onderzoekresultaten ook daadwerkelijk gecommmercialiseerd worden. Meestal heeft een dergelijk beding de vorm van een minimum royalty per jaar, waaraan toegevoegd de sanctie dat, indien een bepaalde omzet niet gehaald wordt, het exclusief recht wordt omgezet in een niet-exclusief recht, of dat zelfs alle rechten verleend onder de licentieovereenkomst komen te vervallen.

- * Indien een gebruiker van te voren toezegt de totale directe en indirecte kosten van een project te dragen, waarbij dan ook een winstmarge ingecalculeerd kan zijn, kan bij voorbaat een recht van gebruik/toepassing worden verleend.

IV. Voortgang van het onderzoek/geheimhouding

Kennishandel dient de voortgang van het door FOM gesubsidieerde onderzoek zo min mogelijk te vertragen. Geheimhoudingsplicht kan voor maximaal 1 jaar worden opgelegd. In ieder geval mag kennishandel er niet toe leiden dat openbaarmaking van onderzoekresultaten geheel achterwege blijft.

V. Financiële opbrengst

De financiële revenuen uit kennishandel vloeien na aftrek van de kosten in de regel terug naar de betrokken onderzoekgroep, onder voorwaarde dat zij op adequate wijze aan onderzoek(faciliteiten) worden besteed. In lijn met de Rijksoctrooiwet 1995, artikel 12 lid 6, zal FOM in zeer bijzondere gevallen besluiten een deel van de revenuen te gebruiken om een billijke vergoeding aan de uitvinder toe te kennen.

dr.ir. Wim van Saarloos
directeur